

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
ДУНАЙСЬКИЙ ІНСТИТУТ ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ
КАФЕДРА СУДНОВОДІННЯ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТЕХНІЧНИХ СИСТЕМ НА
ВОДНОМУ ТРАНСПОРТІ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Дунайського інституту
водного транспорту ДУІТ
Олена ДАКІ
2022 року

ПРОГРАМА
виробничо-плавальної практики
для здобувачів 2-ого курсу денної форми навчання

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	27 Транспорт
Спеціальність	271 Морський та внутрішній водний транспорт
Спеціалізація	271.01 Навігація і управління морськими суднами
Освітньо-професійна програма	Навігація і управління морськими суднами за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

2022-2023 навчальний рік

Програма виробничо-плавальної практики розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Навігація і управління морськими суднами» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 271 Морський та внутрішній водний транспорт. Ізмаїл: ДІВТ ДУІТ, 2022. 13 с.

Мова навчання: українська.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

старший викладач кафедри судноводіння та експлуатації технічних систем на водному транспорті Ольга БАЖАК

Програма виробничо-плавальної практики схвалено на засіданні кафедри судноводіння та експлуатації технічних систем на водному транспорті

Протокол від «01» 09 2022 року № 1

В.о. зав. кафедри СВ та ЕТС на ВТ: Валерій ШТРИБЕЦЬ

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми за спеціалізацією 271.01 Навігація і управління морськими суднами

 Віталій ІВАНЕНКО

Робочу програму схвалено на засіданні Ради з якості освіти ДІВТ ДУІТ

Протокол від «01» 09 2022 року № 1

Голова Ради з якості освіти ДІВТ ДУІТ Олена БАЙРАМОВА

Міжнародна Конвенція про підготовку і дипломування моряків та несення вахти (ПДНВ -78/95) передбачає, що кандидат на отримання робочого диплома вахтового помічника, крім теоретичної підготовки в навчальному закладі, повинен мати схвалений стаж роботи на судні не менше 12 місяців (плавальний ценз). Програма підготовки на судні під час плавальних практик є обов'язковою частиною загального плану підготовки здобувача вищої освіти .

Програма плавальної практики 2-ого курсу відповідає мінімальним вимогам для дипломування осіб рядового складу, які несуть ходову навігаційну вахту (Navigational Watch), розділ А-II/4 Кодексу ПДНВ.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

У відповідності з навчальним планом виробничо-плавальна практика здобувачів вищої освіти проводиться на 2-ому курсі на навчальному судні, навчально-виробничих або транспортних суднах під керівництвом викладачів інституту або командного складу судна. Тривалість виробничо-плавальної практики становить 600 годин.

Після закінчення виробничо-плавальної практики здобувач вищої освіти подає звіт про проходження практики на перевірку керівнику практики і складає залік за розділами практики. В результаті виставляється загальна оцінка за практику.

Здобувачі вищої освіти, які вступили в ДІВТ ДУІТ після закінчення коледжів або середніх морехідних училищ, які мають кваліфікацію вахтового матроса чи диплом встановленого зразка, з дозволу деканату мають право проходити практику індивідуально. У цьому випадку після прибуття на судно здобувач вищої освіти повинен представитися капітану і ознайомити його з цією програмою і «Книгою реєстрації практичної підготовки кандидата на присвоєння звання штурмана». Для безпосереднього керівництва виробничо-плавальної практики наказом капітана призначається особа командного складу судна.

Після завершення індивідуальної виробничо-плавальної практики протягом місяця здобувач вищої освіти повинен надати на кафедру «Судноводіння та експлуатації технічних систем на водному транспорті» «Книгу реєстрації практичної підготовки кандидата на присвоєння звання штурмана», звіт, послужну книжку моряка та паспорт моряка; скласти залік викладачу.

Цілі і завдання практики

Метою цієї практики є:

- проходження початкової практичної підготовки;
- закріплення матеріалу з вивчених дисциплін: «Вживання в екстремальних умовах», «Географія судноплавства», «Метеорологія та океанографія», «Стандарти ММО», «Навігація та лоція», «МППСС, використання РЛС та ЗАРП», «Судноводіння на ВВШ та РС», «СЕУ та допоміжне обладнання», «Англійська мова за професійним спрямуванням» та ін.;
- ознайомлення здобувача вищої освіти з судном, організацією роботи та вахтової служби на морських суднах;
- вироблення у здобувача вищої освіти навичок, необхідних для отримання кваліфікації «Вахтовий матрос»;

– практична підготовка з кваліфікації вахтового помічника на рівні ознайомлення.

У завдання практики входять:

- вивчення будови судна, термінів і визначень, використовуваних на судні;
- ознайомлення з прийомами експлуатації суднових пристроїв;
- вивчення процедури вахтової служби на ходу і на стоянці судна біля причалу і на якорі;
- вивчення англійської мови у письмовій та усній формі, у тому числі при виконанні професійних обов'язків.
- придбання навичок керування кермом і виконання команд, що подаються на кермо, українською та англійською мовами;
- вивчення правил МППЗС -72;
- вивчення і застосування на практиці різних способів несення належного візуального і слухового спостереження;
- вивчення використання аварійного обладнання судна і дій у різних надзвичайних ситуаціях;
- вивчення прапорів МСС – значення і світлова сигналізація.

Компетентності, які здобувачі освіти набувають під час проходження виробничо-плавальної практики.

Загальні компетентності (ЗК).

ЗК2. Здатність використовувати англійську мову у письмовій та усній формі, у тому числі при виконанні професійних обов'язків.

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК6. Здатність працювати в команді, організовувати роботу колективу, у тому числі, в складних і критичних умовах.

ЗК10. Здатність працювати автономно.

ЗК11. Навички здійснення безпечної діяльності (прихильність безпеці).

ЗК14. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК15. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК16. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Загально-фахові компетентності (ЗКФ).

ЗФК3. Здатність розробляти плани дій під час аварійних ситуацій та схем з боротьби за живучість судна, а також здійснювати дії у випадку аварійних ситуацій згідно з цим планом.

ЗФК5. Здатність здійснювати нагляд та контроль за виконанням вимог національного та міжнародного законодавства в сфері мореплавства та заходів щодо забезпечення охорони людського життя на морі, охорони і захисту морського середовища.

ЗФК7. Здатність до проведення навчальних занять та тренінгів на борту судна.

Спеціальні компетентності (СК).

СК1. Здатність використовувати концептуальні знання та критичне розуміння основних законів, теорій, принципів, методів і понять навігації та управління морськими суднами для вирішення професійних завдань.

СК2. Здатність здійснювати планування і навігаційну проробку рейсу.

СК3. Здатність здійснювати судноводіння в будь-яких умовах із застосуванням відповідних методів для отримання точного визначення місцезнаходження та оптимального використання всіх наявних навігаційних даних для здійснення плавання.

СК6. Здатність використовувати радіолокатор та засоби автоматизованої радіолокаційної прокладки для забезпечення безпеки плавання.

СК7. Здатність забезпечувати безпечне плавання шляхом використання електронних картографічних навігаційно-інформаційних систем.

СК8. Здатність аналізувати прогноз погоди та океанографічні умови для вибору безпечного шляху судна.

СК9. Здатність та вміння маневрувати та управляти судном у будь-яких умовах.

СК12. Знання та вміння здійснювати контроль за посадкою, остійністю та напруженнями корпусу, забезпечувати підтримку судна в морехідному стані.

СК15. Здатність розв'язувати складні непередбачувані задачі і проблеми у сфері судноводіння.

Результати навчання, які здобувачі освіти набувають під час проходження виробничо-плавальної практики.

РН1. Уміння планувати і здійснювати проробку рейсу судна згідно із загальними положеннями про встановлення шляхів руху суден з урахуванням обмеження діючої осадки судна та інших обставин для безпечного виконання рейсу.

РН2. Уміння маневрувати та управляти судном в будь-яких умовах із застосуванням відповідних методів визначення місцезнаходження, а також з використанням сучасних електронних радіолокаційних засобів, електронних картографічних навігаційно-інформаційних систем (ЕКНІС); знання їх принципів

роботи, обмежень, джерел помилок та вміння виявити неправильні показання; володіння методами корекції для точного визначення місцезнаходження; взаємозв'язку та оптимального використання всіх наявних навігаційних даних для здійснення плавання.

РН4. Навички оцінки навігаційної інформації, отриманої з усіх джерел, зокрема радіолокатора, засобів автоматизованої радіолокаційної прокладки та електронних комплексів навігаційно-інформаційної системи з метою прийняття рішень для уникнення зіткнення та управління безпечним плаванням судна; техніки судноводіння за умов відсутності видимості.

РН5. Уміння оцінювати й прогнозувати метеорологічні умови плавання, беручи до уваги наявну і прогнозовану погоду в районі плавання, враховуючи місцеві метеорологічні умови для можливої коректури шляху судна та безпечного виконання рейсу.

РН7. Знання та розуміння впливу водотоннажності, осадки, диференту, швидкості та запасу глибини під кілем на маневрені якості судна; впливу вітру та течії на керування судном; ефекту просідання, впливу мілководдя та інше; належних процедур постановки на якор та швартування.

РН10. Знання вимог Міжнародної морської організації стосовно остійності судна.

РН12. Розуміння принципів роботи суднових силових установок, суднових допоміжних механізмів та морських технічних термінів.

РН15. Знання англійської мови, яке дозволяє використовувати англійськомовну технічну літературу та обговорювати англійською мовою професійні питання при виконанні фахових обов'язків.

РН16. Знання міжнародних вимог до суднових рятувальних засобів.

РН18. Навички проведення тренувальних занять із залишення судна та уміння поводитися з рятувальними шлюпками, рятувальними плотами та черговими шлюпками, пристроями та засобами для їхнього спуску на воду, а також обладнанням для них.

РН20. Знання методів та засобів запобігання пожежі, виявлення та гасіння пожежі, боротьби за живучість судна та способів особистого виживання.

РН22. Знання методів, заходів та обладнання з боротьби із забрудненнями морського середовища з суден, а також заходів застереження, яких необхідно вживати для запобігання забрудненню морського середовища та виконання обов'язків згідно з відповідними вимогами Міжнародної конвенції із запобігання забрудненню з суден, з поправками.

РН23. Знання міжнародних і вітчизняних нормативно - правових актів відносно безпеки людського життя на морі та охорони морського навколишнього середовища та забезпечення їх дотримання.

РН26. Навички особистого виживання, забезпечення особистої безпеки та знання громадських обов'язків на суднах.

РН28. Навички проведення тренувальних занять із залишення судна та уміння поводитися з рятувальними шлюпками, рятувальними плотами та черговими шлюпками, пристроями та засобами для їхнього спуску на воду, а також обладнанням для них.

Зміст звіту про виконання програми практики

Звіт з практики виконується на стандартних аркушах А4. Дозволяється використовувати ксерокопії схем судових пристроїв або фотографій високої якості з обов'язковими поясненнями.

Титульний аркуш (Додаток) звітного журналу повинен містити:

- назва судна і судноплавної компанії;
- район плавання, порти заходу;
- дати початку і закінчення виробничо-плавальної практики;
- прізвище, ім'я та по батькові здобувача вищої освіти, номер навчальної групи.

У звіті повинні бути відображені наступні розділи в зазначеному порядку. Усі дані наводяться для конкретного судна, на якому практикант проходить плавальну практику.

Програма повинна бути відпрацьована під контролем кваліфікованих фахівців (капітана, старшого помічника, вахтового помічника капітана), що входять до складу навігаційної вахти з відповідними помітками в «Книзі реєстрації практичної підготовки кандидата на присвоєння звання штурмана» (Training Record Book).

Розділ 1. Загальні характеристики судна

1. Тип судна, призначення, позивні (зобразити в кольорі).
2. Основні тактико-технічні дані:
 - головні параметри;
 - водотоннажність (у вантажу, порожнем),
 - місткість, вантажопідйомність, коефіцієнти корпусу;
 - головний двигун: тип, потужність (кВт);
 - рушій: тип, число лопатей, діаметр, сторона обертання;
 - запаси палива і прісної води. Добові витрати.
3. Навігаційні прилади.

Розділ 2. Карти і навігаційні посібники.

1. Описати правила користування каталогом карт і посібників для підбору їх до переходу.
2. Описати користування посібником «Symbols and Abbreviations used on Admiralty Charts».
3. Описати інформацію, яку можливо отримати з паперової навігаційної карти на прикладі однієї карти.
4. Описати зміст та користування навігаційними посібниками:
 - Notices to Mariners;
 - Sailing Directions;
 - List of Lights and Fog Signals;
 - Tide Tables, Tidal Stream and Current Atlases;
 - Admiralty List of Radio Signals;
 - Ocean Passages for the World.

5. Описати як виконується коректура карт і посібників.

Розділ 3. Метеорологія.

1. Перерахувати суднові метеорологічні прилади, їх призначення та використання.

2. Описати:

- природу атмосферного тиску і вітру;
- спостереження за вітром, визначати його силу за шкалою Бофорта;
- 10 основних типів хмар;
- огляд метеорологічних умов для планування рейсу за наявною на судні інформацією;

3. Виконати розрахунок припливів одного з порту заходу судна.

4. Опис приборів і яка інформація про погоду по маршруту переходу знаходиться на судно (додати фото прогнозу погоди та факсимільну карту погоди.)

Розділ 4. Використання радіолокатора і ЗАРП для забезпечення безпеки плавання.

1. Визначення місця і прокладка з використанням радіолокатора. Описати:

- фактори, що впливають на роботу і точність РЛС;
- типи РЛС на судні та їх характеристики.
- виявлення неправильних показань, включаючи помилкові ехосигнали і засвітки від моря;

засвітки від моря;

- налаштування індикаторів і забезпечення їхньої роботи;
- вимірювання відстані і пеленгу;
- застосування техніки паралельної індексації;
- інтерпретування та аналіз інформації, одержуваної від маяків відповідачів і SARTs;

засвітки від моря;

- упізнавання критичних ехосигналів;
- визначення курсу і швидкості інших суден;
- визначення часу і відстані найкоротшого зближення з суднами, які слідує зустрічними або пересічними курсами;

- виявлення змін курсу і швидкості інших суден;
- розуміння наслідку впливу зміни курсу і / або швидкості свого судна.

2. Використання автоматичної радіолокаційної прокладки (ЗАРП).

Описати:

- можливі небезпеки надмірної довіри ЗАРП;
- типи ЗАРП на судні і їх характеристики відображення;
- фактори, що впливають на роботу і точність системи;
- можливості та обмеження супроводу;
- затримки, пов'язані з обробкою даних;
- перевірки роботи системи;
- ручний і автоматичний захват цілей і розуміти їх відповідні обмеження;
- істинний і відносний вектори і типове графічне відображення інформації

про цілі та небезпечні зони;

- інформацію про минуле положення супроводжуваних цілей;
- налаштування індикаторів і забезпечення їхньої роботи;
- отримання інформації з екрана ЗАРП;
- застосування МППЗС-72 з поправками при розбіжності з суднами.

Розділ 5. Дії в аварійних ситуаціях в порту.

1. Перерахувати суднові тривоги і їх сигнали.
2. Надати список необхідних аварійних служб порту та описати процедуру оповіщення.
3. Описати склад протипожежної папки.
4. Участь у навчаннях з ліквідації забруднень в порту з використанням судового плану Shipboard Oil Pollution Emergency Plan (SOPEP), (фото).
5. Участь у навчаннях з охорони судна в порту. Перелік обов'язків.
6. Участь у навчаннях з гасіння загоряння вантажу при стоянці в порту. (Фото).
7. Перерахувати індивідуальні та колективні засоби рятування на судні
8. Схема (фото) рятувальної шлюпки і описати порядок її спуску.
9. Схема (фото) ПСН і описати порядок його спуску.

Розділ 6. Використання Стандартного морського розмовника ІМО та використання англійської мови у письмовій та усній формі.

1. Використовуючи стандартний морський розмовник ІМО описати команди кермовому матросу.
2. Навести приклади метеорологічних повідомлень і навігаційних попереджень.
3. Заповнити стандартні морські повідомлення або форми бланків англійською мовою.
4. Навести приклади зв'язку з іншими суднами чи береговими станціями.
5. Описати значення прапорів МСС-65: А; В; G; Н; О; Р; Q.

Розділ 7. Нагляд за дотриманням вимог законодавства.

1. Загальне знання відповідних конвенцій ІМО відносно безпеки життя на морі і захисту довкілля.
2. Описати зміст конвенції SOLAS.
3. Призначена особа на березі (DPA) для вашого судна і описати розуміння ролі DPA.
1. Привести загальні порушення, що спричиняють затримання портнадзором (Port State Control).
2. Перерахувати сертифікати Регістру які видані відповідно до конвенцій SOLAS, MARPOL, International Load Line, STCW та інших.
3. Перерахувати вимоги ІМО до остійності суден.
4. Привести схему керування баластними операціями.

5. Перерахувати вимоги до зміни баласту і визначити метод виконання зміни баласту. (Ballast Management Plan). Виконання запису усіх відповідних подій.
6. Цілі ISM Code .
7. Навести приклади записів в official log book що до тижневих і одномісячних перевірок.
8. Описати вимоги STCW2010/ILO відносно часу відпочинку моряків і важливості виконання відповідних записів годин відпочинку.

2. Внесок у безпеку персоналу та судна.

1. Описати способи особистого виживання.
2. Описати способи запобігання пожежі та способи боротьби з вогнем.
3. Прийоми першої допомоги.
4. Описати знання особистої безпеки та громадських обов'язків.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Алексишин В.Г., Козырь Л.А., Симоненко С.В. Обеспечение навигационной безопасности плавания: учебное пособие. Одесса : Феникс, 2009. 518 с.
2. Вагущенко Л.Л. Современные информационные технологии в судовождении : электронное учебное пособие. Одесса : ОНМА, 2013. 135 с.
3. Демидов В. В., Доливо В.А., Пономаренко В.В., Сырых М.А., Чернозубова Н.И. Квалифицированный матрос Able Seaman. Одесса : Центр подготовки и аттестации плавсостава Одесской Государственной Морской Академии, 1997.
4. Демиденко П.П. Судовые навигационные радиолокационные станции. Одесса, 2004. 163 с.
5. Демиденко П.П. Судовые радиолокационные и радионавигационные системы. Одесса, 2016. 334 с.
6. Дмитриев В.И., Григорян В.Л., Катанин В.А. Навигация и лоция. Учебник для вузов. МИКЦ «Академкнига», 2004. 217 с.
7. Кісельов В. П. Метеорологія та океанографія для судноводіїв : навч. посіб. Одеса : Латстар, 2001. 290 с.
8. Колегаєв М.О., Іванов Б.М., Басанець М.Г. Безпека життєдіяльності і виживання на морі: Навч. посіб. / за редакцією В.В.Пономаренка. Друге видання – перероблене та доповнене. Одеса : Одеська нац. морська академія, 2008. 416 с.
9. Международная конвенция о подготовке и дипломировании моряков и несении вахты. Лондон : ИМО, 2013. 425с.
10. Рекомендації по організації штурманської служби на морських суднах України. РШСУ-98. Одесса : ЮжНИИМФ, 1998. 59 с.
11. Стадниченко С.М. Организация вахт – залог безопасности(Watch arrangement) : учебное пособие. Одесса : Асопринт, 2006. 118 с.
12. Стандартный морской навигационный словарь-разговорник. Одесса. Негоциант,1999. 78 с.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
ДУНАЙСЬКИЙ ІНСТИТУТ ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ
КАФЕДРА СУДНОВОДІННЯ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТЕХНІЧНИХ СИСТЕМ НА
ВОДНОМУ ТРАНСПОРТІ

ЗВІТ
З ВИРОБНИЧО-ПЛАВАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Виконав: _____
(ПІБ)

Курс, гр. _____

Спеціальність: 271 Морський
та внутрішній водний транспорт

Спеціалізація: 271.01 Навігація
і управління морськими суднами

Керівник практики
ст. викладач кафедри СВ та ЕТС на ВТ
_____ Ольга БАЖАК

« _____ » _____ 202__ року

Ізмаїл 202__ р.

Назва судна:

Позивні судна:

Прапор:

Назва власника:

Район плавання:

Порти заходу:

Дата початку практики:

Дата закінчення практики:

Фото здобувача вищої освіти на судні.